

Vrijdag 9 april 1915 – ochtendeditie

Amsterdam – De verjaardag van koning Albert.

De Belgen in de hoofdstad hebben gisteravond de verjaardag van hun koning gevierd. In groten getale waren zij gestroomd naar het paviljoen in het Vondelpark, waar het zaaltje te klein bleek om aan alle aanwezigen behoorlijk plaats te bieden. Gekomen waren zij daar om, zoals mr. Alberik Deswarte in zijn toespraak zegde, reukwalmen te doen stijgen, tot de troon, die hij, Albert, in de harten van alle Belgen verworven heeft.

Met van geestdrift trillende stem schilderde mr. Deswarte zijn koning, die het symbool is geworden van de Belgische eenheid: door hem hebben de Belgen gevoeld dat zij allen slechts een hart hebben, dat klopt in één bons met Alberts koninklijk hart. Naast zijn allerwaardigste levensgezellin heeft hij de Belgen gesterkt in hun strijd tegen het onrecht en in zijn onwankelbaar vertrouwen is hij sterker gebleken dan de waanzin der macht. Het land, dat door die vorst wordt bestuurd, zal niet vergaan.

Leve het onafhankelijke België, zo eindigde mr. Deswarte zijn met gloed uitgesproken openingsrede van de vaderlandse betoging, ingericht door de Belgische Unie van Amsterdam.

Mr. Ch. Bernard hield een vlammende causerie, een epos in proza, waarin hij de daden verheerlijkte van de heldenkoning van het kleine heldenvolk, waarvan der reeds 30.000 op de slagvelden zijn gebleven en de gehele avond hebben zij hem geëerd, hun geliefde Albert, in zangen van de beste Vlaamse dichters, voorgedragen door mevrouw A. Verbeeck-De Swerdt en gezongen door de dames B. Judels-Kamphuizen, Sterckmans en de heren Jef Judels en F. Beguin.

Als een hulding aan het gastvrije Nederland werd het Wilhelmus gezongen, dat in stille eerbied werd aanhoord en tot slot galmden door de zaal het lied van de ontembare Vlaamse Leeuw en de Brabançonne.

Dagboek van de oorlog (KVdW).

Brussel, 24 februari.

Was ik niet arm, ik zou wensen het te worden.

Niet arm, zoals wij het tegenwoordig allen zijn. Ik bedoel: gebonden aan strikte zuinigheid, aan het “zorgen voor morgen” althans; want morgen kan vol verrassingen zitten. Maar arm in de haast absolute zin van het woord, zodat men geen brood meer heeft om te eten en geen werk dat u op onbesproken wijze aan brood kan helpen; zodat men elk ogenblik bedreigd is zijn strodak aan de deur te zien gooien van het stinkend krot dat u tegen weer en wind, soms op zeer onbeholpen wijze, behoedt. Arm dus als de straat; neen, veel armer, vermits in de meeste gevallen de straat er op kan rekenen, door hogere machten meer dan behoorlijk onderhouden te zullen worden.

En zo ik, op dit ogenblik hoop zulk een arme te zijn, dan is dit geenszins uit christelijke nederigheid, uit Franciscaanse liefde voor de armoede om de armoede. Het is, eenvoudig omdat ik als dusdanig, als absolute arme dus, zo goed als rijk zou zijn. Althans, ik zou binnen de grenzen van een draaglijke middelmaat, een zorgeloos leven kunnen leiden. En welke Belgische rentenier, zelfs miljonair, kan dit van zichzelf voor het ogenblik getuigen?

Ik heb hier al dikwijls geschreven over het prachtige werk van Hulp en Voeding, het “comité Solvay” met zijn talrijke vertakkingen. Hoe het in de Volkssoep duizenden spijzigt; hoe het in de kledingsectie, dezelfde mensen tegen de winterkou heeft beschut. Voor het

huishouden werd verder gezorgd door uitdelingen van zeep, koffie, bokking, stearinekaarsen en allerlei andere waren. En nu heeft het, in zijn steeds stijgende ijver, iets anders bedacht: een inrichting tot steun van gedwongen stakers.

Voortaan zullen te Brussel en voorsteden – noem het Groot Brussel zo ge wilt – gezinnen, waarvan het hoofd en de leden door de oorlog verstoken van werk zijn, geldelijke onderstand genieten. Het heet zelfs, dat al de gemeenten van België in de ondersteuning deelachtig zullen kunnen worden. Die ondersteuning zal zich uitstrekken tot alle arbeiders – hieronder zijn zelfs mindere bedienden gerekend – zowel van private als openbare ondernemingen van handel en nijverheid, of ze gesyndiceerd zijn of niet. Hoeveel de betrokkenen zullen ontvangen, is geloof ik nog niet vastgesteld. Dat zal vermoedelijk afhangen van de gemeentebesturen, die natuurlijk moeten tussenkomen. Maar van meet af aan staat vast: die armen worden voortaan niet alleen gevoed en gekleed; ze krijgen nog zakgeld toe ...

Ach, ik weet wel: in al dat edel hulpbetoon is er veel theorie, veel schoons dat men niet van al te dichtbij moet gaan beschouwen. En het zakgeld zal wel niet al te zeer naar de kroegbaas gaan, vermoed ik. Want de ondersteunde armen blijven wel degelijk, in alle echtheid, arm. Maar men vraagt zich met schrik af: wat zou het zijn, indien zij niet ondersteund worden? ...

Ik verneem dat in één der stadswijken, het socialistisch gemeenteraadslid – een zeer opmerkelijk kamerlid tevens – die het comité bestuurt, een spekslagerij en een kruidenierswinkel aan het inrichten is, waar voor de ondersteunden alles aan de laagst mogelijke prijs te koop zal zijn. Ziedaar een aangewezen uitweg voor het zakgeld ...

26 februari.

Het moest ervan komen: mijn poëtische avondwandeling van voor een paar dagen, en die mij zo diep zou overtuigen van de onverwoestbare, van de eeuwige drang des levens (zie hoger) droeg in zich de kiemen des doods, of althans der ziekte.

Ik zit aan de haard te bibberen, en hoest en proest. En wens voorlopig alle poëtische avondwandelingen naar de drommel.

Naar de Nouvelliste van Lyon uit Duinkerken verneemt is de ruim dertienjarige kroonprins Leopold van België bij het 12^e Belgische linieregiment ingelijfd.

Vrijdag 9 april 1915 – avondeditie

Berlijn, 9 april. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Uit de geheel in elkaar geschoten plaats Driegrachten aan de IJzer zijn de Belgen weer verdreven.

Twee Belgische officieren, 100 man en 2 machinegeweren vielen daarbij in onze handen.

Het elk jaar omstreeks Pasen bijeenkomende congres van Duitse chirurgen is de 7^e dezer, ingevolge een uitnodiging van von Schjerning, de chef van de geneeskundige dienst te velde, te Brussel gehouden. De bijeenkomst was, in overeenstemming met de tijdsomstandigheden, plechtig en ernstig en het programma had uitsluitend betrekking op oorlogschirurgie.